

પ્રશ્ન 1(અ) [3 ગુણ]

વ્યાખ્યાપિત કરો: (1) બીટ રેટ, (2) બાઉન્ડ રેટ અને (3) બેન્ડવિડ્થ

જવાબ

જવાબ:

કોષ્ટક 1. વ્યાખ્યાઓ

શબ્દ	વ્યાખ્યા
બીટ રેટ	દર સેકન્ડે ટ્રાન્સમિટ થતા બિટ્સની સંખ્યા (bps)
બાઉન્ડ રેટ	દર સેકન્ડે ટ્રાન્સમિટ થતા સિગ્નલ એલિમેન્ટ્સ અથવા સિમ્બોલ્સની સંખ્યા
બેન્ડવિડ્થ	સિગ્નલ ટ્રાન્સમિટ કરવા માટે જરૂરી ફીકવન્સીઓની રેન્જ, હર્ટઝ (Hz)માં માપવામાં આવે છે

મેમરી ટ્રીક

"BBB - બિટ્સ મૂવ બાય બેન્ડવ"

પ્રશ્ન 1(બ) [4 ગુણ]

સિગ્નલનો બીટ રેટ 8000bps અને બાઉન્ડ રેટ 1000 બાઉન્ડ છે. દરેક સિગ્નલ દ્વારા કેટલા ડેટા એલિમેન્ટ વહન કરવામાં આવે છે? આપણને કેટલા સિગ્નલ તત્વોની જરૂર છે?

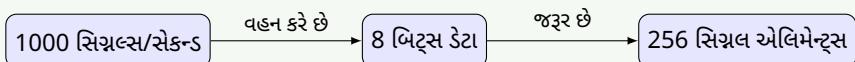
જવાબ

જવાબ:

કોષ્ટક 2. સિગ્નલ ગણતરી

પેરામીટર	મૂલ્ય	ગણતરી
બીટ રેટ	8000 bps	આપેલ છે
બાઉન્ડ રેટ	1000 બાઉન્ડ	આપેલ છે
દરેક સિગ્નલમાં ડેટા એલિમેન્ટ્સ	8 બિટ્સ	બીટ રેટ \div બાઉન્ડ રેટ = $8000 \div 1000 = 8$
જરૂરી સિગ્નલ એલિમેન્ટ્સ	$2^8 = 256$	2દરેક સિગ્નલના બિટ્સ

આફ્ટરિટી:

આફ્ટરિટી 1. સિગ્નલ એલિમેન્ટ રેપ્રોઝેનેશન

મેમરી ટ્રીક

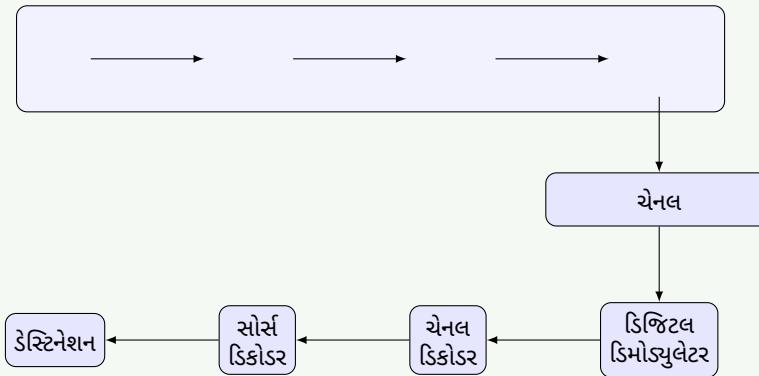
"ડિવાઇડ ટુ ડિસાઇડ - દરેક સિગ્નલમાં કેટલા બિટ્સ છે તે નક્કી કરવા માટે બીટ રેટને બાઉન્ડ રેટથી ભાગો."

પ્રશ્ન 1(ક) [7 ગુણ]

ડિજીટલ કોમ્પ્યુનિકેશન સિસ્ટમના તત્વોનું તેના બ્લોક ડાયાગ્રામ સાથે વર્ણન કરો

જવાબ

બ્લોક ડાયગ્રામ:

આકૃતિ 2. ડિજિટલ કોમ્પ્યુનિકેશન સિસ્ટમ

મુખ્ય તત્ત્વો:

કોષ્ટક 3. સિસ્ટમ ઘટકો

તત્ત્વ	કાર્ય
સોર્સ	ટ્રાન્સમિટ કરવા માટેના મેસેજ જનરેટ કરે છે
સોર્સ એન્કોડર	મેસેજને ડિજિટલ ફોર્મેટમાં કન્વર્ટ કરે છે, રિડન્સી દૂર કરે છે
ચેનલ એન્કોડર	એરર ડિટેક્શન/કરેક્શન માટે રિડન્સી ઉમેરે છે
ડિજિટલ મોડ્યુલેટર	ડિજિટલ ડેટાને ચેનલ માટે યોગ્ય સિગ્નલમાં રૂપાંતરિત કરે છે
ચેનલ	ભૌતિક માધ્યમ જે સિગ્નલને વહન કરે છે
ડિજિટલ ડિમોડ્યુલેટર	પ્રાપ્ત સિગ્નલમાંથી ડિજિટલ માહિતી અલગ કરે છે
ચેનલ ડિકોડર	ઉમેરેલી રિડન્સીનો ઉપયોગ કરીને ભૂલો શોધે/સુધારે છે
સોર્સ ડિકોડર	ડિજિટલ ડેટામાંથી ઓરિજિનલ મેસેજને ફરીથી બનાવે છે
ડેસ્ટિનેશન	અંતિમ મેસેજ પ્રાપ્ત કરે છે

મેમરી ટ્રીક

"સેન્ડ મેસેજિસ કેરકુલી; ડેસ્ટિનેશન મસ્ટ કોમ્પ્રિન્ડ સિગલ્સ ડીપલી"

પ્રશ્ન 1(ક) OR [7 ગુણ]

ડિજિટલ કોમ્પ્યુનિકેશન સિસ્ટમની મૂળભૂત મર્યાદા શું છે? ડિજિટલ કોમ્પ્યુનિકેશન સિસ્ટમના ફાયદા અને ગેરફાયદા શું છે?

જવાબ

મૂળભૂત મર્યાદાઓ:

કોષ્ટક 4. મર્યાદાઓ

મર્યાદા	વર્ણન
બેન્ડવિડ્થ	ડિજિટલ સિગ્નલને એનાલોગ કરતાં વધુ બેન્ડવિડ્થની જરૂર પડે છે
નોઇજ	મહત્તમ પ્રાપ્ય ડેટા રેટને મર્યાદિત કરે છે
ઇક્વિપમેન્ટ	ડિજિટલ સિસ્ટમને જટિલ હાર્ડવેર અને પ્રોસેસિંગની જરૂર પડે છે

ફાયદા VS ગેરફાયદા:

કોષ્ટક 5. ફાયદા અને ગેરફાયદા

ફાયદા	ગેરફાયદા
નોઇજ ઇમ્યુનિટી	ઉંચી બેન્ડવિડ્થની જરૂરિયાતો
સરળ મલ્ટિપ્લેક્સિંગ	જટિલ ઉપકરણો
એરર ડિટેક્શન & કરેક્શન	ક્વોન્ટાઇઝેશન એરર
વધુ સુરક્ષા	સિંકોનાઇઝેશન સમસ્યાઓ
સિગ્નલ રિજનરેશન	ઉંચી પ્રારંભિક કિમત
કોમ્પ્યુટર સાથે ઇન્ટિગ્રેશન	સેમ્પલિંગ રેટની મર્યાદાઓ

મેમરી ટ્રીક

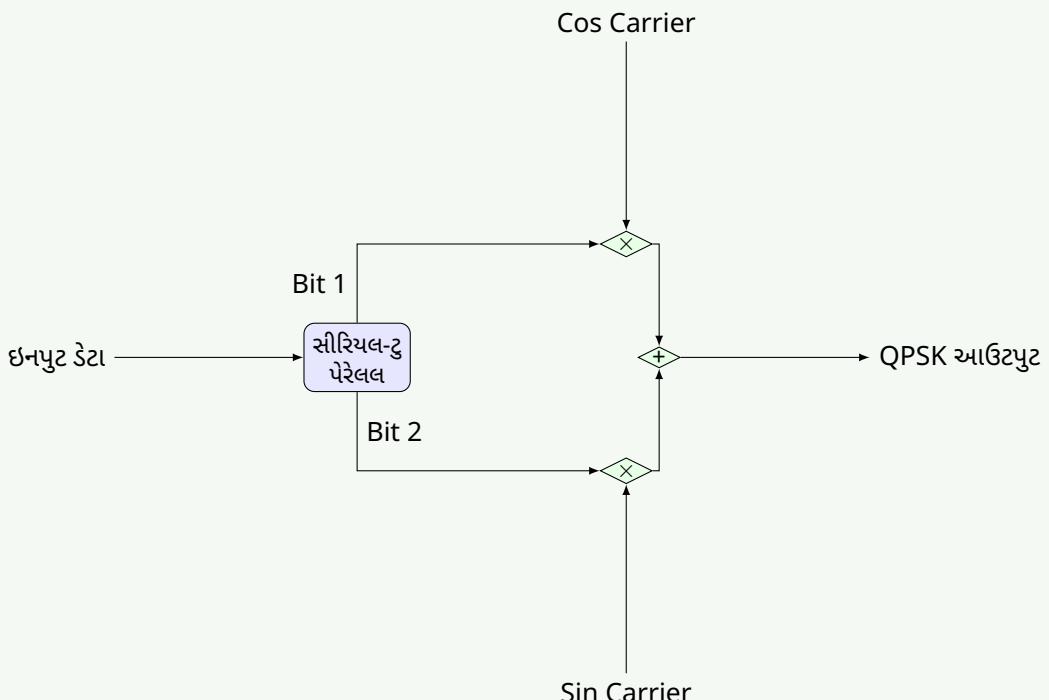
"NEEDS - નોઇજ, ઇક્વિપમેન્ટ, એન્ડ એન્વાયરન્મેન્ટ ડિટરમાઇન સક્સેસ"

પ્રશ્ન 2(અ) [3 ગુણ]

બ્લોક ડાયાગ્રામ સાથે QPSK મોડ્યુલેટરનું વર્ણન કરો

જવાબ

બ્લોક ડાયાગ્રામ:

આકૃતિ 3. QPSK મોડ્યુલેટર

મુખ્ય ઘટકો:

- સીરિયલ-ડુ-પેરેલલ કન્વર્ટર: ડેટાને 2-બિટ ગુપ્સમાં વિભાજિત કરે છે
- કોસાઇન કેરિયર: પ્રથમ બિટને મોડ્યુલેટ કરે છે (I-ચેનલ)
- સાઇન કેરિયર: બીજા બિટને મોડ્યુલેટ કરે છે (Q-ચેનલ)

મેમરી ટ્રીક

“સ્પિલ્ટ પેર, કેરિયર સ્ક્વેર - ડેટા જોડી (પેર)માં વહેંચાય છે, ચોરસ સિગ્નલ્સ દ્વારા વહન થાય છે”

પ્રશ્ન 2(બ) [4 ગુણ]

બ્લોક ડાયાગ્રામ સાથે ASK મોડ્યુલેટરનું વર્ણન કરો

ASK મોડ્યુલેશન પ્રક્રિયા:

કોષ્ટક 6. ઘટકો

ઘટક	કાર્ય
ડિજિટલ ઇનપુટ	ટ્રાન્સમિટ કરવાના બાઇનરી ડેટા (0 અને 1)
કેરિયર ઓસિલેટર	ઉત્ત્ય ફીકવન્સી સાઇન વેવ જનરેટ કરે છે
પ્રોડક્ટ મોડ્યુલેટર	ઇનપુટને કેરિયર સાથે ગુણે છે (ON/OFF)
ફિલ્ટર	અનિયધિનીય ફીકવન્સી ઘટકોને દૂર કરે છે

મેમરી ટ્રીક

“એમિલફાય સિગ્નલ વેન કીન - સિગ્નલ હાઈ હોય ત્યારે કેરિયર એમિલટ્યુડ બદલાય છે”

પ્રશ્ન 2(ક) [7 ગુણ]

ASK, FSK અને PSK ની સરખામણી કરો અને ઇનપુટ ડિજિટલ સિગ્નલ 100101000101 માટે ASK, FSK અને PSK ના વેવ ફોર્મ દોરો

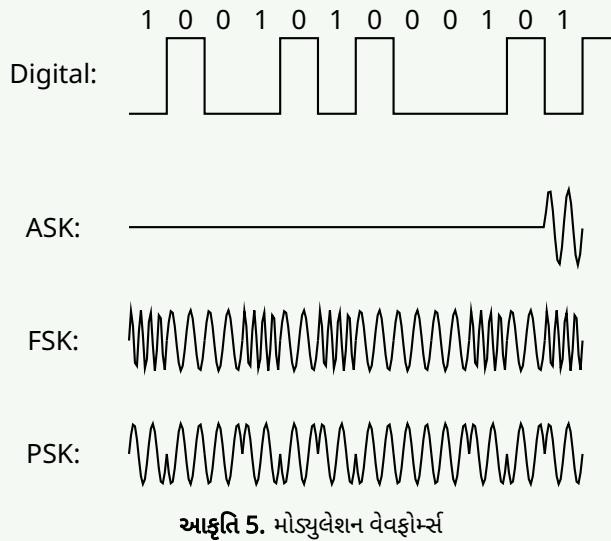
જવાબ

સરખામણી:

કોષ્ટક 7. મોડ્યુલેશન સરખામણી

પેરામેટર	ASK	FSK	PSK
મોડ્યુલેશન	એમિલટ્યુડ	ફીકવન્સી	ફેઝ
નોઇજ ઇમ્યુનિટી	ખરાબ	મધ્યમ	સારું
બેન્ડવિડ્થ	સાંકું	વિશાળ	મધ્યમ
પાવર એફિશિયન્સી	ખરાબ	મધ્યમ	સારું
અમલીકરણ	સરળ	મધ્યમ	જટિલ
BER	ખરાબ	મધ્યમ	સારું

વેવફોર્મ્સ (ઇનપુટ: 1 0 0 1 0 1 0 0 0 1 0 1):

મેમરી ટ્રીક

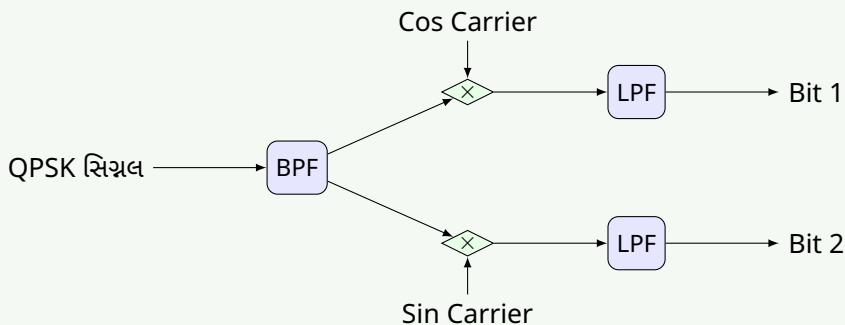
“AFP - ઓલ્ટર ફીકવન્સીઝ ઓર ફેઝિસ - મોડ્યુલેશન પ્રકારો યાદ રાખવા માટે”

પ્રશ્ન 2(અ) OR [3 ગુણ]

બ્લોક ડાયાગ્રામ સાથે QPSK ડિમોડ્યુલેટરનું વર્ણન કરો

જવાબ

બ્લોક ડાયાગ્રામ:

આકૃતિ 6. QPSK ડિમોડ્યુલેટર

મુખ્ય ઘટકો:

- BPF: બેન્ડપાસ ફિલ્ટર સિનિયલ બેન્ડવિડ્થ બહારના નોઇજને દૂર કરે છે
- પ્રોડક્ટ ડિટેક્ટર્સ: કેરિયર સિનિયલ્સ (cos & sin) સાથે ગુણાકાર કરે છે
- LPF: લોપાસ ફિલ્ટર્સ મૂળ ડેટા બિટ્સને અલગ કરે છે

મેમરી ટ્રીક

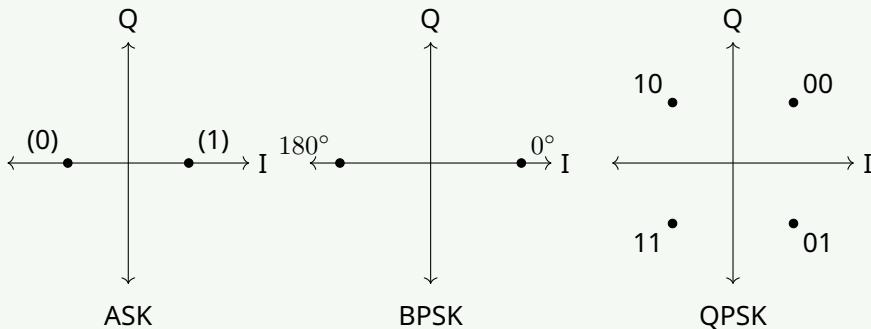
“ફિલ્ટર પેર્સ ડિલિવર ડેટા - ફિલ્ટર્સ અને જોડી કેરિયર્સ ડેટા પુનઃપ્રાપ્ત કરે છે”

પ્રશ્ન 2(બ) OR [4 ગુણ]

ASK, BPSK અને QPSK ના નક્ષત્ર રેખાકૃતિ દોરો

જવાબ

નક્ષત્ર આકૃતિઓ:

આકૃતિ 7. નક્ષત્ર આકૃતિઓ

લક્ષણો:

કોષ્ટક 8. નક્ષત્ર આકૃતિઓની લક્ષણો

મોડ્યુલેશન	પોઇન્ટ્સ	ફેઝ
ASK	2	1 (0°)
BPSK	2	$2 (0^\circ, 180^\circ)$
QPSK	4	$4 (45^\circ, 135^\circ, 225^\circ, 315^\circ)$

મેમરી ટ્રીક

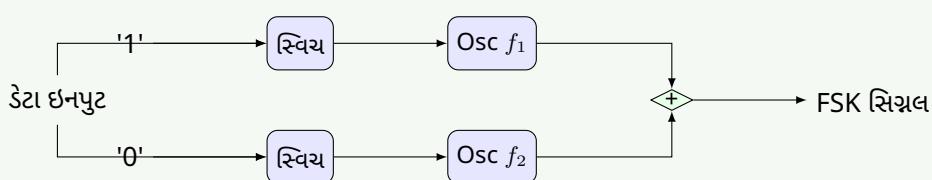
“પોઇન્ટ્સ ડબલ વેન ફેઝિસ ડબલ - BPSK માં 2 પોઇન્ટ્સ છે, QPSK માં 4 પોઇન્ટ્સ છે”

પ્રશ્ન 2(ક) OR [7 ગુણ]

બ્લોક ડાયાગ્રામ અને આઉટપુટ વેવ ફોર્મ સાથે FSK મોડ્યુલેટર અને ડિમોડ્યુલેટરનું વર્ણન કરો

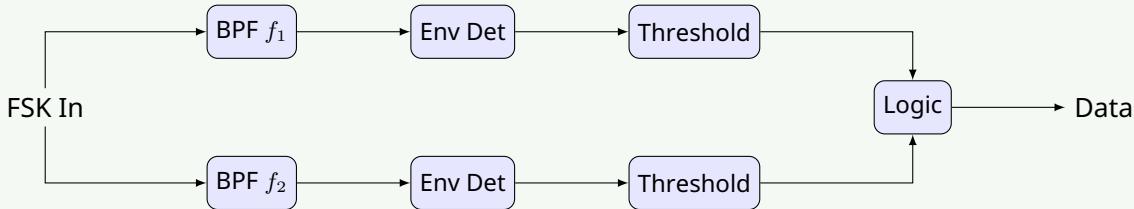
જવાબ

FSK મોડ્યુલેટર:

આકૃતિ 8. FSK મોડ્યુલેટર

FSK ડિમોડ્યુલેટર:

આકૃતિ 9. FSK ડિમોડ્યુલેટર

વેવફોર્મ: પ્રશ્ન 2(ક) જુઓ.

મેમરી ટ્રીક

"ફીકવન્સી શિફ્ટ કી - ટુ ટોન્સ ટેલ ટુથ"

પ્રશ્ન 3(અ) [3 ગુણ]

સંચારમાં સંભાવનાનું મહત્વ જણાવો

જવાબ

જવાબ:

કોષ્ટક 9. સંભાવનાનું મહત્વ

મહત્વ	વર્ણન
ઇન્ફોર્મેશન મેગારમેન્ટ	મેસેજમાં અનિશ્ચિતતા/આશ્રયને કવાન્ટિકાય કરે છે
ચેનલ કેપેસિટી	શક્ય મહત્તમ ડેટા રેટ નિર્ધારિત કરે છે
એરર એનાલિસિસ	કોમ્પ્યુનિકેશન એરરસની આગાહી કરે છે અને ન્યૂનતમ કરે છે

મેમરી ટ્રીક

"ICE - ઇન્ફોર્મેશન, કેપેસિટી, એરર્સ - ને સંભાવનાની જરૂર પડે છે"

પ્રશ્ન 3(બ) [4 ગુણ]

SNR ના સંદર્ભમાં રાજ્ય ચેનલ ક્ષમતા અને તેનું મહત્વ સમજાવો

જવાબ

શેનન ચેનલ કેપેસિટી ફોર્મ્યુલા:

$$C = B \times \log_2(1 + \text{SNR})$$

જ્યાં:

- C = ચેનલ કેપેસિટી (બિટ્સ/સેકન્ડ)
- B = બેન્ડવિડ્યુ (Hz)
- SNR = સિગ્નલ-ટુ-નોઇઝ રેશિયો

મહત્વ:

કોષ્ટક 10. મહત્વ

પાસું	મહત્વ
થિયોરેટિકલ લિમિટ	એરર-ફી ડેટા રેટની મહત્વમાં શક્ય સીમા નિર્ધારિત કરે છે
સિસ્ટમ ડિઝાઇન	બેન્ડવિડથ અને પાવર જરૂરિયાતોનું માર્ગદર્શન આપે છે
પરફોર્મન્સ ઇવેલ્યુઓશન	વાસ્તવિક સિસ્ટમ પરફોર્મન્સ માટે બેન્ચમાર્ક
કોડિંગ એફિશિયન્સી	દર્શાવે છે કે સિસ્ટમ ઓપ્ટિમલ પરફોર્મન્સથી કેટલી નજીક છે

મેમરી ટ્રીક

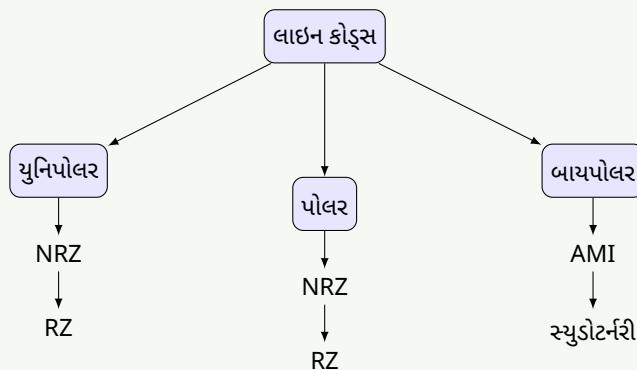
“BEST - બેન્ડવિડથ એન્ડ એરર-ફી સિગ્નલ ટ્રાન્સમિશન”

પ્રશ્ન 3(ક) [૭ ગુણ]

થોળ્ય ઉદાહરણ સાથે લાઇન કોડના વર્ગીકરણની ચર્ચા કરો

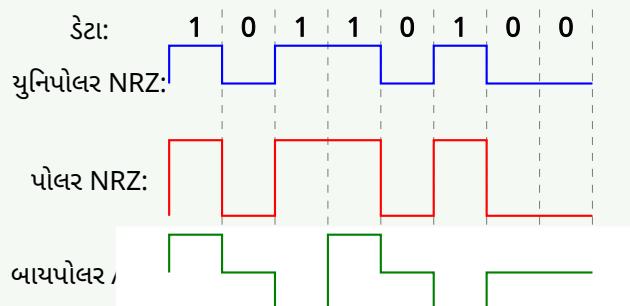
જવાબ

લાઇન કોડ વર્ગીકરણ:

આકૃતિ 10. લાઇન કોડ વર્ગીકરણ

વેવફોર્મ વિજ્યુલાઇઝન (ડેટા: 1 0 1 1 0 1 0 0):

આકૃતિ 11. લાઇન કોડ વેવફોર્મ્સ

મેમરી ટ્રીક

“UPB - યુઝ પ્રોપર બિટ્સ”

પ્રશ્ન 3(અ) OR [3 ગુણ]

શરતી સંભાવનાની ચર્ચા કરો

જવાબ

વ્યાખ્યા:

$$P(A|B) = \frac{P(A \cap B)}{P(B)}$$

કોમ્પ્યુનિકેશનમાં:

કોષ્ટક 11. એપ્લિકેશન્સ

એપ્લિકેશન	વર્ણન
ચેનલ મોડેલિંગ	X મોકલવામાં આવ્યું હોય તો Y પ્રાપ્ત થવાની સંભાવના
એરર ડિટેક્શન	ચોક્કસ પેટર્ન આપેલી હોય તે સંજોગોમાં એરર થવાની સંભાવના
નિર્ણય લેવો	અવલોકનોના આધારે રિસીવર નિર્ણયને ઓપ્ટિમાઇઝ કરવું

મેમરી ટ્રીક

“CEaD - કેલ્ક્યુલેટ ઇવેન્ટ્સ આફ્ટર ડેટા”

પ્રશ્ન 3(બ) OR [4 ગુણ]

અન્ટ્રોપી અને માહિતી વ્યાખ્યાયિત કરો. તેના ભૌતિક મહત્વની ચર્ચા કરો

જવાબ

વ્યાખ્યાઓ:

કોષ્ટક 12. વ્યાખ્યાઓ

શાબ્દ	વ્યાખ્યા	ફોર્મ્યુલા
અન્ટ્રોપી	સોર્સમાં સરેરાશ માહિતી સામગ્રી	$H(X) = - \sum P(x) \log_2 P(x)$
માહિતી	અનિશ્ચિતતા ઘટાડાનું માપ	$I(x) = \log_2(1/P(x))$

ભૌતિક મહત્વ:

- અનપ્રેડિક્ટેબિલિટી: ઉંચી અન્ટ્રોપીનો અર્થ છે ઓછો પ્રેડિક્ટેબલ સોર્સ
- કોમ્પ્યુનિકેશન વિમિટ: સોર્સને રજૂ કરવા માટે જરૂરી ન્યૂનતમ બિટ્સ
- ઓપ્ટિમલ કોડિંગ: કાર્યક્ષમ સોર્સ કોડિંગ ડિઝાઇનનું માર્ગદર્શન આપે છે
- રિસોર્સ એલાકેશન: બેન્ડવિડ્યુ/પાવર જરૂરિયાતો નક્કી કરે છે

મેમરી ટ્રીક

“UCOR - અનસર્ટેનીટી કોરિલેટ્સ વિથ ઓપ્ટિમલ રિસોર્સિસ”

પ્રશ્ન 3(ક) OR [7 ગુણ]

થોર્યુ ઉદાહરણ સાથે હફ્મેન કોડનું વર્ણન કરો

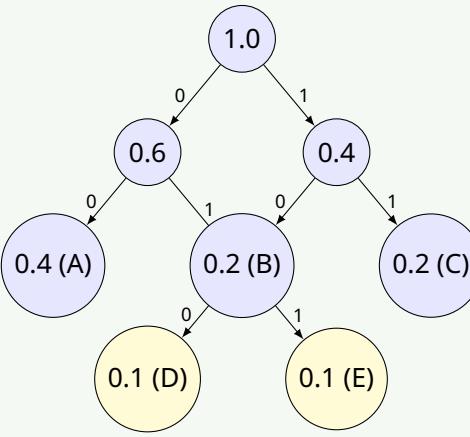
જવાબ

હફ્મેન કોડિંગ: લોસલેસ ડેટા કોમ્પ્રેશન માટે વેરિએબલ-લેન્થ પ્રીફિક્સ કોડ.

ઉદાહરણ:

સિમ્બોલ	સંભાવના	કોડ
A	0.4	0
B	0.2	10
C	0.2	11
D	0.1	100
E	0.1	101

હફ્મેન ટ્રી:

કોડસ:

- A: 0
- D: 100
- E: 101
- B: 110
- C: 111

મેમરી ટ્રીક

“હાઈ પ્રોબ, લો બિટ્સ”

પ્રશ્ન 4(અ) [3 ગુણ]

ડેટા ટ્રાન્સમિશન તકનીકોની સૂચિ બનાવો

જવાબ

ડેટા ટ્રાન્સમિશન તકનીકો:

તકનીક	વર્ણન
સીરિયલ	સિંગલ ચેનલ પર એક પછી એક બિટ્સ મોકલવામાં આવે છે
પેરેલલ	મલિટિપલ ચેનલ્સ પર એકસાથે મલિટિપલ બિટ્સ મોકલવામાં આવે છે
સિંકોનસ	કલોક દ્વારા નિયંત્રિત ટાઇમિંગ સાથે ડેટા બ્લોક્સમાં મોકલવામાં આવે છે
એસિંકોનસ	સ્ટાર્ટ/સ્ટોપ બિટ્સ સાથે ડેટા મોકલવામાં આવે છે, કોમન કલોક નથી
હાફ-ડુપ્લેક્સ	ડેટા બંને દિશામાં વહે છે, પરંતુ એક સાથે નહીં
કુલ-ડુપ્લેક્સ	ડેટા બંને દિશામાં એક સાથે વહે છે

મેમરી ટ્રીક

“SPASH-F - સીરિયલ, પેરેલલ, એસિંકોન્સ, સિંકોન્સ, હાફ/કુલ”

પ્રશ્ન 4(બ) [4 ગુણ]

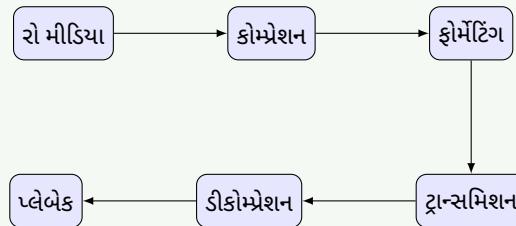
સંચાર માટે મલ્ટીમીડિયા પ્રોસેસિંગની જરૂરિયાતો સમજાવો

જવાબ

જરૂરિયાતો:

- કોમ્પ્રેશન: મોટી મીડિયા ફાઇલો માટે બેન્ડવિદ્ધ જરૂરિયાતો ઘટાડ છે
- ફોર્મેટ સ્ટાન્ડર્ડાઇઝન: જુદા જુદા સિસ્ટમો વચ્ચે સુસંગતતા સુનિશ્ચિત કરે છે
- કવોલિટી કંટ્રોલ: સ્વીકાર્ય ઓડિયો/વિડિયો કવોલિટી સ્તર જાળવે છે
- સિંકોનાઇઝન: જુદા જુદા મીડિયા પ્રકારો (ઓડિયો, વિડિયો, ટેક્સ્ટ) સંકલિત કરે છે
- એરર રેસિસ્ટન્સ: ટ્રાન્સમિશન દરમિયાન ડેટા લોસથી રક્ષણ કરે છે

મલ્ટીમીડિયા પ્રોસેસિંગ ફ્લો:

આકૃતિ 12. મલ્ટીમીડિયા પ્રોસેસિંગ ફ્લો

મેમરી ટ્રીક

“CQSEF - કોમ્પ્રેસ કવોલિટી, સ્ટાન્ડર્ડાઇઝ એન્ડ એન્શ્યોર ફિડિલિટી”

પ્રશ્ન 4(ક) [7 ગુણ]

ડેટા ટ્રાન્સમિશન મોડ સમજાવો

જવાબ

મોડ:

સિંલેક્સ (એક દિશામાં)
 $TX \xrightarrow{\quad} RX$

A \longleftrightarrow B
 હાફ-ડુપ્લેક્સ (વારાફરતી)

કુલ-ડુપ્લેક્સ (અંકસાથે)
 $A \longleftrightarrow B$

આકૃતિ 13. ટ્રાન્સમિશન મોડ

તુલના:

પેરામીટર	સિમ્યુલેક્સ	હાફ્-ડુપ્લેક્સ	કુલ-ડુપ્લેક્સ
દિશા	એક દિશામાં	બે-દિશામાં (Alt)	બે-દિશામાં (Simul)
કાર્યક્ષમતા	નીચી	મધ્યમ	ઉંચી
ખર્ચ	ઓછો	મધ્યમ	ઉંચો
ઉદાહરણ	રેડિયો	વોક્ઝી-ટોક્ઝી	ટેલિફોન

મેમરી ટ્રીક

"SHF - સ્પીડ એન્ડ હેન્ડલિંગ ફેક્ટર્સ"

પ્રશ્ન 4(અ) OR [3 ગુણ]

ડેટા કમ્પ્યુનિકેશનની મહત્વપૂર્ણ લાક્ષણિકતાઓની સૂચિ બનાવો

જવાબ

લાક્ષણિકતાઓ:

- ડિલિવરી: ચોળ્ય ડેસ્ટિનેશન
- એક્ઝ્યુર્રી: ફેરફાર વિના
- ટાઇમલીનેસ: ઉપયોગી સમયમર્યાદામાં
- જિટર: પેકેટ આગમન વેરિએશન
- સિક્યુરિટી: અનધિકૃત એક્સેસથી સુરક્ષા
- રિલાયબિલિટી: રેસિલિયન્સ

મેમરી ટ્રીક

"DATJSR"

પ્રશ્ન 4(બ) OR [4 ગુણ]

ડેટા કમ્પ્યુનિકેશન માટેના ધોરણોની ચર્ચા કરો

જવાબ

ધોરણો:

ધોરણ	સંસ્થા	હેતુ
IEEE 802.x	IEEE	LAN/MAN
TCP/IP	IETF	ઇન્ટરનેટ
X.25	ITU-T	પેકેટ સ્વિચિંગ
RS-232	EIA	ફિલ્ડ ઇન્ટરફેસ
USB	USB-IF	ડિવાઇસ કનેક્શન

મેમરી ટ્રીક

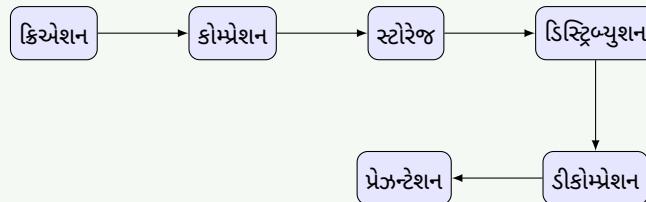
"PITS - પ્રોટોકોલ્સ, ઇન્ટરફેસિસ, ટ્રાન્સમિશન એન્ડ સ્ટાન્ડર્ડ્સ"

પ્રશ્ન 4(ક) OR [7 ગુણ]

મલ્ટીમીડિયા કોમ્પ્યુનિકેશનનું મોડેલ અને મલ્ટીમીડિયા સિસ્ટમના તત્વો સમજાવો

જવાબ

મલ્ટીમીડિયા કોમ્પ્યુનિકેશન મોડેલ:

આકૃતિ 14. મલ્ટીમીડિયા કોમ્પ્યુનિકેશન મોડેલ

તત્વો:

- ઇનપુટ ડિવાઇસિસ: કેમેરા, માઇક
- પ્રોસેસિંગ: CPU, GPU
- સ્ટોરેજ: HDD, કલાઉડ
- નેટવર્ક: ટ્રાન્સમિશન માધ્યમ
- આઉટપુટ: ડિસ્પ્લે, સ્પીકર્સ
- સોફ્ટવેર: કોડેક્સ, પ્લેયર્સ

મેમરી ટ્રીક

"CNIS-OS - કેપ્ચર, નેટવર્ક, ઇનપુટ-આઉટપુટ, સ્ટોરેજ, આઉટપુટ, સોફ્ટવેર"

પ્રશ્ન 5(અ) [3 ગુણ]

5G ટેકનોલોજીના મહત્વના ઘટકો સમજાવો

જવાબ

5G ના મુખ્ય ઘટકો:

ઘટક	વર્ણન
મિલિમીટર વેલ્સ	વધુ બેન્ડવિડ્થ માટે ઊંચી ફીકવન્સી (24-100 GHz)
મેસિવ MIMO	સુધારેલી ક્ષમતા માટે મલ્ટિપલ-ઇનપુટ મલ્ટિપલ-આઉટપુટ એન્ટનાઓ
બીમફોર્મિંગ	વધુ કાર્યક્ષમતા માટે કેન્દ્રિત સિગ્નલ ટ્રાન્સમિશન
નેટવર્ક સ્લાઇસિંગ	શેર્ડ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પર વર્ચ્યુઅલ નેટવર્ક્સ
એજ કમ્પ્યુટિંગ	ઓછા લેટન્સી માટે ડેટા સોર્સની નજીક પ્રોસેસિંગ

મેમરી ટ્રીક

"MMBN-E - મિલિમીટર, MIMO, બીમફોર્મિંગ, નેટવર્ક, એજ"

પ્રશ્ન 5(બ) [4 ગુણ]

સ્પ્રોડ સ્પેક્ટ્રમ કમ્પ્યુનિકેશનનું વર્ણન કરો

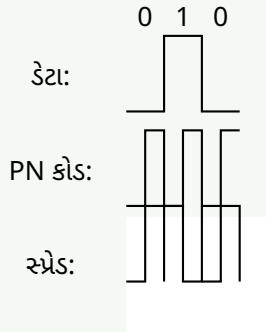
જવાબ

વ્યાખ્યા: એવી તકનીક જેમાં સિગ્નલને પહોળા ફીકવન્સી બેન્ડ પર ફેલાવવામાં આવે છે, જે જરૂરી મિનિમમ બેન્ડવિઝુથ કરતાં ઘણું વધારે છે.

પ્રકારો:

- DSSS: ઊચા-રેટવાળા સ્યુડો-ન્ડમ કોડ સાથે ડેટાને XOR કરવામાં આવે છે
- FHSS: કેરિયર ફીકવન્સી ઝડપથી બદલાય છે
- THSS: અલગ-અલગ ટાઇમ સ્લોટ્સમાં ટૂકા બર્સ્ટ ટ્રાન્સમિટ કરે છે

DSSS પ્રક્રિયા:

આકૃતિ 15. DSSS સ્પ્રેડ સિગ્નલ

મેમરી ટ્રીક

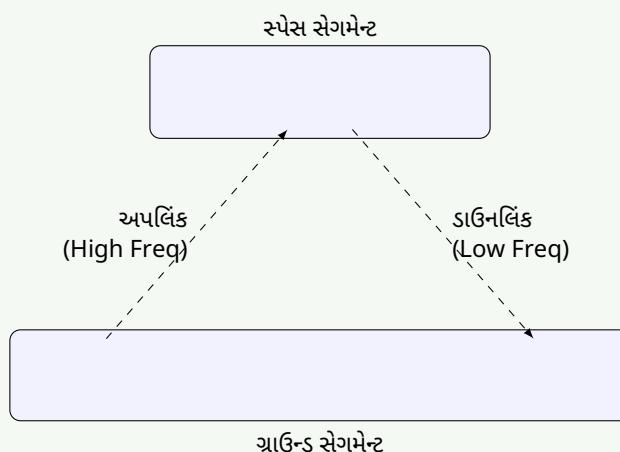
“DFT - ડિફીકલ્ટ ફોર ટ્રેકર્સ - ડાયરેક્ટ, ફીકવન્સી, ટાઇમ હોપિંગ”

પ્રશ્ન 5(ક) [૭ ગુણ]

સેટેલાઇટ કોમ્પ્યુનિકેશનના બ્લોક ડાયાગ્રામને સમજાવો

જવાબ

બ્લોક ડાયાગ્રામ:

આકૃતિ 16. સેટેલાઇટ કોમ્પ્યુનિકેશન

ઘટકો:

ઘટક	કાર્ય
અર્થ સ્ટેશન (Tx)	સિગ્નલનો સ્ત્રોત, અપલિંક ફુંક્શન્સ કરે છે
અપલિંક	પૃથ્વીથી સેટેલાઇટ સુધીનું ટ્રાન્સમિશન (ઊચી ફીકવન્સી)
સેટેલાઇટ ટ્રાન્સપોન્ડર	સિગ્નલ પ્રાપ્ત કરે છે, એમ્પિલફાય કરે છે, અને ફરીથી ટ્રાન્સમિટ કરે છે
ડાઉનલિંક	સેટેલાઇટથી પૃથ્વી સુધીનું ટ્રાન્સમિશન (નીચી ફીકવન્સી)
અર્થ સ્ટેશન (Rx)	ડાઉનલિંક સિગ્નલ પ્રાપ્ત કરે છે અને પ્રોસેસ કરે છે

ફીકવન્સી બેન્ડસ: C-બેન્ડ (4/6 GHz), Ku-બેન્ડ (12/14 GHz), Ka-બેન્ડ (20/30 GHz).

મેમરી ટ્રીક

"STUDER - સ્ટેશન ટ્રાન્સમિટ્સ અપલિંક, ડાઉનલિંક દુઅર્થ રિસીવર"

પ્રશ્ન 5(બ્ય) OR [3 ગુણ]

5G ટેકનોલોજીની વિશેષતાઓ અને ફાયદાઓ સમજાવો

જવાબ

ફાયદાઓ:

વિશેષતા	ફાયદો
હાઈ સ્પીડ	જડપી ડાઉનલોડ માટે 10 Gbps સુધીના ડેટા રેટ્સ
અદ્વાતો લેટન્સી	રિયલ-ટાઇમ એપ્લિકેશન્સ માટે <1ms રિસ્પોન્સ ટાઇમ
મેસિવ કનેક્ટિવિટી	દર ચોરસ કિમી દીઠ 1 મિલિયન ઉપકરણો સુધી
નેટવર્ક સ્લાઇસિંગ	ચોક્કસ એપ્લિકેશન્સ માટે કસ્ટમાઇઝ વર્ચ્યુઅલ નેટવર્ક્સ
સુધારેલી વિશ્વસનીયતા	ક્રિટિકલ સર્વિસ્સ માટે 99.999% ઉપલબ્ધતા
એનર્જી એફિષિયન્સી	ડેટાના દરેક બિટ દીઠ ઓછી પાવર વપરાશ

મેમરી ટ્રીક

"HUMNER - હાઈ-સ્પીડ, અદ્વાતો લેટન્સી, મેસિવ કનેક્ટિવિટી, નેટવર્ક સ્લાઇસિંગ, એન્હાન્ડ રિલાયબિલિટી"

પ્રશ્ન 5(બ્ય) OR [4 ગુણ]

એજ કમ્પ્યુટિંગનું વર્ણન કરો

જવાબ

વ્યાખ્યા: કમ્પ્યુટિંગ પેરાડાઇમ જે ડેટા પ્રોસેસિંગને ડેટા જનરેશનના સ્ત્રોતની નજીક લાવે છે.

આર્કિટેક્ચર:

આકૃતિ 17. એજ કમ્પ્યુટિંગ

મુખ્ય લક્ષણો: પ્રોક્રિસ્મિટી, ડિસ્ટ્રિબ્યુટેડ, રિયલ-ટાઇમ પ્રોસેસિંગ, બેન્ડવિડ્થ ઓપ્ટિમાઇઝેશન, ડેટા પ્રાઇવસી.

મેમરી ટ્રીક

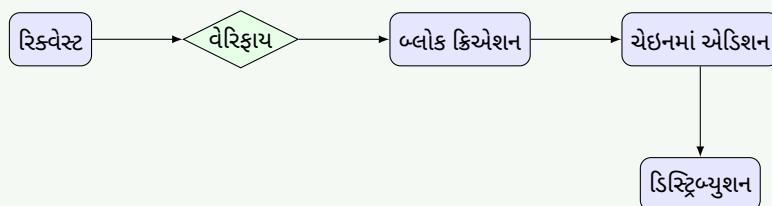
“PDRBD - પ્રોસેસ ડેટા રેપિડલી બાય ડિસ્ટ્રિબ્યુટિંગ”

પ્રશ્ન 5(ક) OR [7 ગુણ]

કોમ્પ્યુનિકેશન સિક્યોરિટીમાં બ્લોક ચેઇનનું મહત્વ સમજાવો

જવાબ

પ્રક્રિયા:

આકૃતિ 18. બ્લોકચેઇન પ્રક્રિયા

સિક્યોરિટી બેનિફિટ્સ:

- ઇમ્પ્યુટેબિલિટી: એકવાર રેકૉર્ડ થયેલો ડેટા બદલી શકતો નથી
- ડિરેન્ટલાઇઝેશન: નિયંત્રણ કે નિષ્ફળતાનો કોઈ એકલ પોઇન્ટ નથી
- ટ્રાન્સપેરન્સી: બધા ટ્રાન્జેક્શન્સ નેટવર્ક પાર્ટિસિપન્ટ્સને દેખાય છે
- ક્ષિપ્ટોગ્રાફિક સિક્યોરિટી: મજબૂત એન્ક્રિપ્શન ડેટા ઇન્ટેગ્રિન્યુનું રક્ષણ કરે છે
- સ્માર્ટ કોન્ટ્રાક્ટ્સ: બિલ્ડ-ઇન સિક્યોરિટી સાથે સેલ્ફ-એક્જિક્યુટિંગ એગ્રીમેન્ટ્સ
- એપ્લિકેશન્સ: સિક્યોર મેરેજિંગ, આઇડેન્ટિટી મેનેજમેન્ટ, IoT સિક્યોરિટી.

મેમરી ટ્રીક

“DTCSCI”

